

Natuurtoets uitbreiding zandwinning Heteren

In opdracht van Dekker van de Kamp Landschapsontwikkeling b.v., Elst

Toetsing definitief inrichtingsplan april 2009

November 2010 (verbeterde definitieve versie na overleg provincie Gelderland)

Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling
Oijen

Natuurtoets uitbreiding zandwinning Heteren

In opdracht van Dekker van de Kamp Landschapsontwikkeling b.v., Elst

Toetsing definitief inrichtingsplan april 2009

November 2010 (verbeterde definitieve versie na overleg provincie Gelderland)

Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling
Oijen

Ir. J.G.M. Rademakers
Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling
Korenstraat 3b
5394 LE Oijen
0412 492050
jos@jostademakers.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	7
1.1 Het initiatief.....	7
1.2 Toetsing natuurwetgeving.....	9
1.3 Opzet rapport.....	11
2 Het plangebied de Randwijkse Uiterwaarden.....	13
2.1 Karakterisering plangebied (± 90 ha).....	13
2.2 Beschikbare ecologische data.....	16
2.3 Vegetatie en flora.....	17
2.4 Vogels.....	19
2.5 Zoogdieren.....	23
2.6 Amfibieën en reptielen.....	23
2.7 Vissen.....	23
2.8 Dagvlinders.....	24
2.9 Overige insecten en andere ongewervelden.....	25
3 Toetsing Natuurbeschermingswet.....	27
3.1 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Nederrijn.....	27
3.2 Afweging van de effecten.....	27
3.3 Positieve effecten.....	28
3.4 Geen effecten.....	28
3.5 Geringe, niet-significante effecten.....	29
3.6 Conclusies.....	33
4 Toetsing Flora en Faunawet.....	35
4.1 Toetsingskader soortenbescherming.....	35
4.2 Afweging van de effecten.....	35
4.3 Effecten op beschermde planten.....	36
4.4 Effecten op beschermde zoogdieren.....	36
4.5 Effecten op beschermde amfibieën en reptielen.....	36
4.6 Effecten op vissen.....	36
4.7 Insecten, kreeftachtigen en weekdieren.....	36
4.8 Vogels.....	37
4.9 Conclusies.....	37
5 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur.....	41
5.1 Toetsingskader Streekplan-Uitwerking Kernkwaliteiten.....	41
5.2 Afweging van de effecten.....	43
5.3 Positieve effecten.....	43
5.4 Mogelijk negatieve effecten.....	43
5.5 Conclusies.....	45
Bijlagen	
1a Rapport FLORON. Floristische verspreidingsgegevens.	
1b Vegetatiegegevens ecologische databank provincie Gelderland	
2 Rapport RAVON. Amfibieën- en Vissengegevens.	
3 Rapport Vlinderstichting. Vlindergegevens project Heteren.	
4a Vogelwaarnemingen van www.waarneming.nl	
4b Rapport SOVON. Gegevens broedvogels en watervogels.	
4c Broedvogelgegevens 2008. Wetlandwacht Aart Lagerwerf.	
5 Toetsingstabel Natuurbeschermingswet (bij hoofdstuk 3)	
6 Toetsingstabel Flora en Faunawet (bij hoofdstuk 4)	
7 Toetsingstabel Ecologische Hoofdstructuur (bij hoofdstuk 5)	

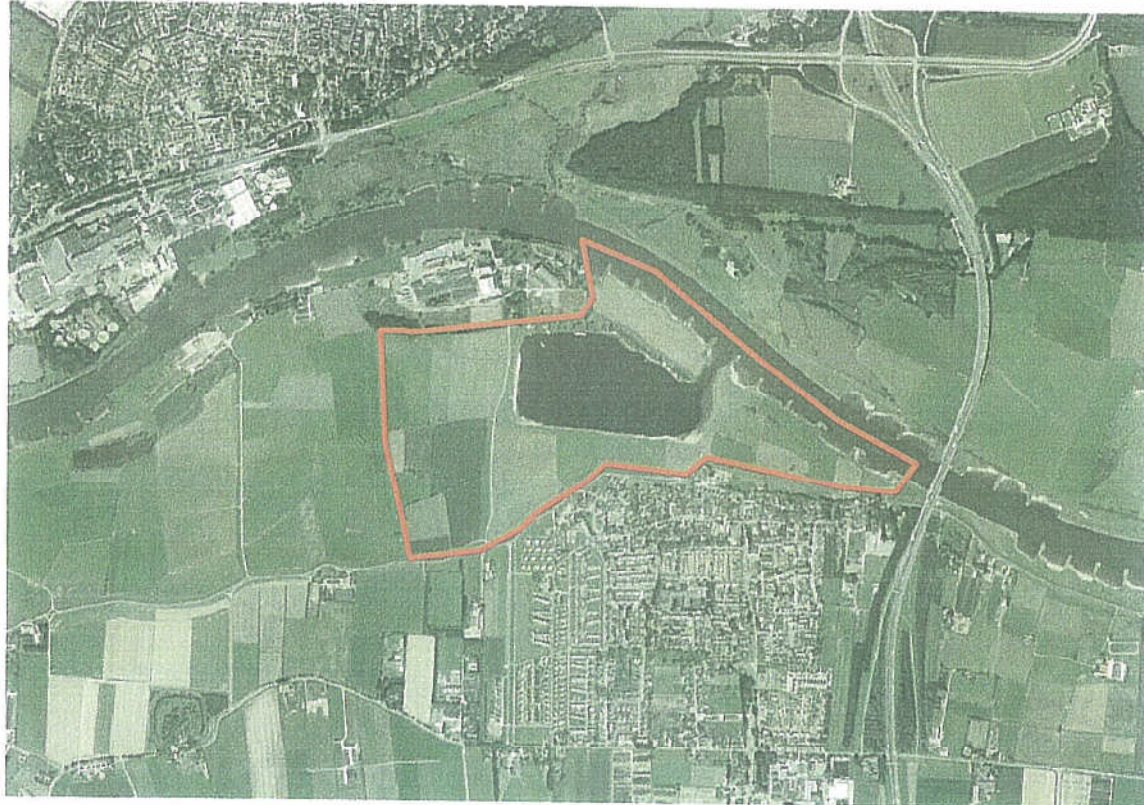
1 Inleiding

Dekker van de Kamp ontwikkelt plannen voor een uitbreiding en natuurgerichte eindinrichting van de zandwinplas "Put van Wijck" nabij Heteren in de Randwijkse Buitenwaarden. Onderdeel van de werkvoorbereiding is een toetsing van het initiatief aan de natuurwetgeving.

1.1 Het initiatief

Plangebied

Het plangebied omvat de oostelijke helft van de Randwijkse Uiterwaard; een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard, direct ten westen van de A50. Het plangebied sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren.

Figuur 1.1

Contouren in rood van het plangebied in de oostelijke Randwijkse Uiterwaard. Met rechtsonder de kern Heteren gelegen aan de A50 en linksboven de kern Renkum aan de noordoever van de Nederrijn. Bron luchtfoto: Atlas Groen Gelderland, 12 februari 2007.

Hoofdlijnen plan

Het plan omvat een uitbreiding van de voormalige zandwinplas "de plas van Wijck" in westelijke richting. Het inrichtingsplan richt zich vooral op het herstellen van de oorspronkelijke samenhang in het, door allerlei activiteiten versnipperde en versneden landschap. De storende elementen in en rond het gebied worden met beplantingscoulissen verzacht en waardevolle elementen worden juist (versterkt) in beeld gebracht.

Figuur 1.2 Definitief ontwerp initiatief uitbreiding zandwinning Heteren, april 2009.

Planonderdelen.

- De huidige plas (± 20 ha) wordt in westelijke richting met ± 25 ha uitgebreid.
- De invaart vanaf de Nederrijn wordt weer op diepte gebracht.
- De huidige ontsluitingsweg (Steenoord) naar de steenfabriek en de hieraan gekoppelde nutsvoorzieningen (telefoonkabel, elektriciteitskabel en gasleiding) worden verlegd naar de Renkumse Veerweg
- Vanaf de Veerweg wordt een nieuwe ontsluitingsweg naar het terrein van Wienerberger aangelegd. Voor vee en eventueel wild zal een onderdoorgang (veecorridor) worden gerealiseerd.
- De zuidelijke oever wordt deels ingericht als zwemoever. De plasbodem en met name de onderwatertaluds wordt zodanig aangepast, dat een veilig gebruik mogelijk wordt. Met behulp van een beplantingscoulisse kan voldoende beschutting tegen de wind worden geboden. Met behulp van een drijflijn kan duidelijk worden gemaakt, waar de waterdiepte snel groter wordt.
- De aangrenzende dijkvoetzone langs zuidelijke plasoever, tussen de Peperbus en de Steenovenlaan, wordt ingericht voor recreatief medegebruik.
- De noordelijke oever wordt ingericht als een bredere ooibosrand.
- De westelijke oeverzone wordt gevormd door een aantal zandplaten, waarvan het maaiveldpeil is gelegen rond de mediane waterstand (ca. 6,60 m +NAP). Het beeld wordt hier bepaald door afwisselend droogvallende onbegroeide platen en tot enkele decimeters overspoelde vegetatie.
- Aan de oostzijde van de plas wordt in een kleine inham gelegenheid geboden tot het afmeren van een aantal (tot maximaal 10) kleine recreatievaartuigen.
- De landtong oostelijk van de Wienerberger BV. wordt deels verlaagd.
- Ten westen van de zandwinning wordt een nieuwe zomerkade aangelegd.
- De gronden gelegen tussen de nieuwe zomerkade en de Renkumse Veerweg blijven in agrarisch gebruik. Het landschapsbeeld blijft overwegend open en biedt zo een fraai zicht op het rivierenlandschap.
- Ten behoeve van de bereikbaarheid van de Wienerberger-terp voor de beroepsvaart wordt een laad- en loswal aangelegd op de noordoever van de plas.
- Plaatselijk wordt ruimte geboden aan een aantal visplekken. Indien gelegen nabij een van de voor auto's bruikbare ontsluitingswegen kan wellicht gedacht worden aan enkele invalidenvisplaatsen.
- Een extensief padenstelsel zorgt voor een zekere bereikbaarheid en toegankelijkheid, waarbij zoveel mogelijk de handhaving van de rust het uitgangspunt is. Informele struinpaden, houtsnipperpaden, of schelpenpaden volstaan al voor dit doel. Voorkomen moet worden dat de waard het karakter krijgt van een park.

1.2 Ecologische effecten

Het project leidt via een aantal lijnen tot mogelijke effecten op de natuurwaarden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen directe ecologische effecten tijdens de uitvoering en lange termijn effecten als gevolg van de eindinrichting, beheer en gebruik.

Uitgangspunten bij beoordeling directe effecten tijdens de uitvoering

Directe schade zal met name kunnen optreden op het moment van eerste aangraving op ter plaatse eventueel aanwezige natuurwaarden. Tijdens de uitvoering zal vervolgens sprake zijn van verstoringseffecten door de werkzaamheden via geluid, licht en bewegingen.

Bij het beoordelen van de omvang van deze eventuele effecten zijn in deze natuurtoets een aantal uitgangspunten genomen:

- Het werk wordt uitgevoerd conform de ministerieel goedgekeurde Gedragscode Flora en Faunawet voor ontgravingen "Zorgvuldig Winnen". Deze gedragscode omvat een pakket aan ten nemen voorzorgsmaatregelen en onderzoeksverplichtingen. Door het werken binnen de

Gedragscode wordt vermijdbare schade aan beschermde planten, dieren en met name ook vogels adequaat voorkomen.

- De werkzaamheden worden uitgevoerd met moderne gehuidsarme machines (wordt vastgelegd in de nog aan te vragen omgevingsvergunning).
- Het grondwerk en de terreininrichting wordt in een periode van maximaal 3 jaar na start van de werkzaamheden afgerond. In deze periode vindt het droge grondwerk en alle overige inrichtingswerkzaamheden (aanleg voorzieningen, omleggen infrastructuur, kabels en leidingen etc.) plaats. Deze werkzaamheden vinden dus plaats in een beperkte periode.
- In de jaren hierna zal er alleen een drijvende verwerkingsinstallatie op de plas aanwezig zijn om het zand te verwerken. De afvoer van het zand vindt volledig plaats per schip, er is derhalve geen sprake van extra vrachtwagenbewegingen in deze periode.
- Het aantal vrachtwagens zal door de gewijzigde inrichting minder verspreid plaatsvinden dan in de huidige situatie, omdat beide aanwezige steenfabrieken gebruik gaan maken van dezelfde route (Renkumse Veerweg).

Uitgangspunten bij de beoordeling van lange termijn effecten

Op de lange termijn zouden er effecten kunnen optreden als gevolg van de gewijzigde eindinrichting en landgebruik. Met name aspecten recreatie, beroepsvaart en toekomstig terreinbeheer spelen hierbij een rol.

Bij het beoordelen van de effecten van het toekomstig recreatief gebruik worden de volgende uitgangspunten gevolgd:

- Een van de doelstellingen van het plan is de verbetering van de toegankelijkheid en beleving van de uiterwaarden voor de omgeving van Heteren. Hiertoe zijn er een aantal extensief recreatieve voorzieningen opgenomen in de eindinrichting die hiertoe bij moeten dragen. Deze voorzieningen zijn: minder valide visplekken, een halfverhard natuurlijk wandelpad vanaf de Steenoord (= huidige toegangsweg naar de steenfabriek Wienerberger) tot aan de oude veerstoep bij de A50 brug, een natuurlijke inham geschikt voor maximaal 10 (zeil) bootjes en een natuurlijk strand (zonder voorzieningen) met een veilig onder water talud.
- Het aanleggen van twee visstekken (bij de Steenoord en bij de oude veerstoep) leidt naar verwachting tot een concentratie van de nu verspreid voorkomende sportvisserij. Negatieve effecten worden derhalve niet verwacht.
- De aanleg van de wandelroute zal niet leiden tot wezenlijk meer bezoekers doordat het pad niet geheel verhard wordt, en alleen geschikt zal zijn voor voetgangers. Ook thans wordt de zuidrand van de huidige plas, reeds dagelijks frequent bezocht (met name door hondenbezitters). Bij mooi weer is reeds sprake van een druk bezoek.
- De aanleg van de natuurlijke strandvoorziening langs de zuidoever leidt naar verwachting tot een verdubbeling van het aantal gebruikers. Bij mooi weer zal deze voorziening plaats bieden aan ongeveer 100 personen. De locatie wordt zodanig ingericht dat er geen voorzieningen worden geplaatst (behoudens een drijflijn in het zwemseizoen).
- De aan te leggen inham aan de oostzijde van de bestaande plas leidt tot een concentratie van de nu reeds verspreid rond de plas liggende bootjes. Er komen geen extra bootjes bij. Het concentreren van huidige gebruik van de plas (10 bootjes) op één locatie wordt als een netot positief genomen.
- Indien er tijdens het broedseizoen teveel druk op de nieuwe natuuroevers ontstaat dan zal er een drijflijn in de plas worden gelegd om de oeverzones te beschermen. Met de lokale vogelwerkgroep is afgesproken dat het varen op de plas jaarlijks gemonitord wordt.

Het beheer van het plangebied en van de voorzieningen zal in de toekomst worden uitgevoerd door stichting Het Gelders Landschap. Het Gelders Landschap heeft ruime ervaring in het beheer van gebieden gericht op natuurontwikkeling en extensief recreatief medegebruik. Het inzetten van een dusdanig ervaren en erkende beheersorganisatie zal bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het gebied.